
ПРАВЕДНИК

Березльова Валентина Семенівна (1910-1998)

ВРЯТОВАНИЙ

Ліберман Веніамін Абрамович (1905-1984)

В.С. Березльова

В.А. Ліберман

Веніамін Абрамович Ліберман працював редактором на Київській кіностудії. До армії його не взяли за станом здоров'я. 29 вересня Веніамін прийшов до своєї знайомої Валентини Березльової попрощатися, але Валентина його не відпустила і сховала до підвалу свого будинку. Одного разу він вийшов на вулицю, де поліцей його впізнав і відвів до табору на вул. Керосинній. Валентина переконала охорону, що Веніамін не єврей, а караїм, і що вона – донька царського генерала (вона дійсно була дворянського походження). Веніаміна відпустили і Валя переховувала його в іншому будинку, але двірник видав його поліції. Ціною великих зусиль Валентині вдалося знову звільнити Веніаміна: допомогло її дворянське походження і підтвердження декількох сусідів, що Веніамін – караїм.

Перевірити це не було можливості, оскільки будинкова книга будинку № 77 на вул. Короленка, де до війни мешкав Ліберман, згоріла, а свої документи Веніамін знищив. За допомогою Дмитра Лукича Пасічного Валя дістала документ про те, що Веніамін – караїм, а Володимир Давидов дістав Валентині і Веніаміну «аусвайс» – німецькі документи. Знайома Валентини, яка знала, що та переховує єврея, порадила їм виїхати з Києва. «На станції стоїть німецький ешелон з полоненими, – сказала вона. – Їм потрібен кухар». Валентина з Веніаміном знайшли командира ешелону, і він взяв Валентину на посаду кухаря, а Веніаміна зарахував писарем. Доїхавши до Білої Калитви, вони залишили ешелон і дісталися до Ростова-на-Дону, куди вже входили радянські війська. Тут Веніамін зустрів свого друга – військового журналіста, відомого українського поета Любомира Дмитерко. Він підтвердив військовому комендантові Ростова розповідь Веніаміна і Валентини про їх поневіряння.

Після звільнення Києва вони виїхали до рідного міста, а після війни стали чоловіком і дружиною. Веніамін Абрамович працював редактором на студії науково-популярних фільмів до своєї смерті 1984 року, Валентина Семенівна була касиром в їдальні. 1989 року Валентині Семенівні Березльовій присвоєно звання «Праведник Бабиного Яру». Валентина Семенівна – полька за національністю.